

Üdvözöljük Önöket tutajunkon - a Zamagurie (a Magura hegység mögött) festői környezetében a Dunajec folyón. Tutaj-utunk - 1 - 1,45 órát tart 9 km-es szakaszon a Vörös kolostortól a Lesnica patak torkolatáig. Szintkülönbség 36-40 m. Az úsztatás után a tutajokat teherautón szállítják vissza a Vörös kolostorhoz Velký Lipník (Nagy Hársas) községen keresztül (20 km) Egy forduló 2-3 óráig tart - a vízállás szerint.

1. Előttünk a Tri koruny (Három korona) panorámája látható, mely már a lengyel oldalon van. Ez a hegy-maszív 5 csúcsból áll, a legmagasabb az u.n. Okruhlica - 982 m, a folyó fölött 522 m. Tetején kilátó távcsövel, a jobboldali csucst - Medvedia hora - Medve hegyet még kétszer fogjuk látni. A Zamkova hora csúcson (791 m) valaha fabódé volt, melyben 1904-14-ig zarándok élt. Az utolsó zarándok-1924-ben - egy 25 éves Kasprowic Vincent volt. Koporsóban aludt, jó fafaragó, növénygyűjtő, történelemtudó és literátus volt. 1949 - ben ezt a zarándokhelyet (harang is volt benne) villám érte és

leégett. A zarándok Poznanba távozott, ahol 77-éves korában halt meg. 1622-ben pestis járvány volt a környéken, a jó levegő és napsütés ide vonzotta a lakosságot, többek között a sonci apácákat is.

A Három koronáról repült le annak idején Cyprián szerzetes - szárnyakat készített a mai rogallo formájára - kacírnak kiáltották ki, a monda szerint a Tátrába repült, ott kővé vált (egy csúcs a Tátrában)

2. Bal oldalon egy szép villát látunk a lengyel oldalon, eredetileg 1920-ban vámháznak épült, most a bányászszakszervezet üdülője.
3. Ezeken a helyeken bonyolítják le a híres nemzetközi pieniny szlalomot - kajakosok versenye, 1994-ben már a 41 jubileumát ünnepli.
4. Előttünk hegyes szikla - Ostrá (Éles), vagy belépő kapu a Pieniny hegységbe. Öngyilkosok sziklájának is hívják. A monda szerint erről a szikláról dobálták le a szót

nem fogadó jobbágyokat.

5. A folyóban nagyon sok hal van - különböző édesvizű (pisztráng). Kapitális darab, amit itt fogtak - egy 21 kg súlyu pér volt. Bal oldalt figyeljük a sziklákban a fekete lyukakat, a lazac-halászok maradéka. A lazacok a tengerből erre húztak az ár ellen, a halászok ezekben a lyukakban raktak tüzet és evvel csalogatták a halakat. Más formája a halászatnak az volt, hogy elől a tutajon vas edény volt elhelyezve, melyben gyantás faforgács égett. Az így megvilágított lazacokat az álló vízből fakanalakkal szedték ki, ezt a módot a környékbeli lakosság és a szerzetesek is kedvelték.
6. A Dunajec legkeskenyebb része, 10-12 m szélesített a folyó, Jánosik-vagy rablóugrásnak is hívják. A mélység meghaladja a 12 m -t. A monda szerint ezen a helyen fogadta fel a híres Jánosik rablóvezér csoportjába a fiukat, persze csak azokat, akik átugrották a folyót. Erre a gondolatra úgy jött - mikor

egyszer a pandúrok kergették, át kellett ugrania a vizet.

7. A meredek szikla a bal oldalon a Sviňa - disznó. Így nevezték el a lengyel tutajosok. Eleinte ugyanis a tutajokat vissza a Vörös kolostorhoz úgy húzták fel, hogy a tutaj egyes részeit egymás után kötötték: az egyik tutajos húzta a másik pedig ellögdöste a sziklától. És éppen ezen helyen rendszerint beléptek a vízbe és nagyokat káronkoddak, hogy disznó munka.

A Dunajec folyó két ága - a Fekete és Fehér a Magas Tátra északi oldalán ered, miután a két ág összefolyik - Novy Sacz városnál a Poprád folyó ömlik beléje és a bővizű Dunajec Opatovcénél a Wislába ömlik. 1918 óta határt képez Szlovákia és Lengyelország között 18 km hosszban - Lysá nad Dunajcom és Lesnica között. Hegyi folyó, esők esetén hirtelen emelkedik a vízszint, de nagyon gyorsan apad is. Legtisztább folyó Közép-Európában. Az évi átlagos magasság 234 cm, a maximumot - 662 cm - 1934-ben

érte el. Az előírás szerint tutajozható 100 cm szintmagasságig, nagyobb szintállásnál már veszélyes.

A folyó a Pieniny hegységbe óriási keskeny és kanyargó kanyont vajt ki - 9 km hosszban - 8 kanyarral. Ha figyeljük a napot - megállapíthatjuk, hogy a világ minden irányában úszunk. A légtávolság 2,5 - 3 km, a sziklafalak 300-500 m magasak. Már a régi időktől kezdve a Dunajec folyó fontos közlekedési út. A II. sz.-ban a görög és római kereskedők jártak erre a Balti tengerhez Jantár után. Abban az időben a kelták lakták ezt a vidéket, utánuk a Germánok, majd szlávok, akik a folyót a Wisla és a Balti tenger megközelítéséhez használták ki. Ezt az utat a folyó jobb oldalán (1908 és 1917-ben rekonstruálták) Só-útnak is hívták. Felépítésében olasz mesterek vettek részt. Fegyencek és az I. világháborúban hadifoglyok segítettek építeni. Az első út már a XIX. sz.-ban készült és Jantár útnak hívták Lőcse és Krakó között. Sót és jantárt szállítottak a tengertől közép-Európába. Néhány rablóbanda is dézsmálta

a kereskedőket. Több helyen látható még az eredeti falazat - annak ellenére, hogy a víz szintje néha eléri az utat. Gyalogtúra vissza a folyó mentén nagyon érdekes, kb. minden km-en ismertető táblák vannak-geológiai, botanikai adatok és más különlegességek ebben a Nemzeti parkban. Két forrás is van: a száz éves és szerelem forrása. A közeli községek a XIII-XVIII.sz.-ban keletkeztek, legöregebb a mai Spišská Stará Ves (Szepesófalu) - 1108-1109 - villa antiqua. 1932-ben keletkezett a szlovák természeti rezervátum a Pieniny hegységben - 424 ha, 1958-ban a Tátrai nemzeti parkhoz csatolták Pieniny természet- rezervátum néven. 1967 január 16. lett önálló a Pieniny nemzeti park - területe 2125 ha - védőterülete 10x nagyobb. Öt falu van a területén: Červený kláštor, Haligovce, Veľký Lipník, Lechnica és Lesnica. Három terület: a Dunajec áttörés, Haligovské skaly (helivágási sziklák) és Lesnica patak áttörése. A szélesebb védett területen 30 község van - a legismertebb Vyšné Ružbachy kráter - tavacsájával, Jezerské tó és Jarabinský

áttörés. A hegység különleges geológiai alakulat, néhány sziklaréteg, jur - mészkő kréta réteg fiatalabb flys homokkővön. A hegyvonulat 42 km hosszú. A Pieniny nagyobb része Lengyelországban van, ahol már 1930 óta Nemzeti park - park narodowy - 133 ha. Ezt a területet kb. 250-300 ezer turista látogatja meg évente.

8. Bastyg. Itt van a határ a Poprádi és Stará Lubovňa-i járások között. A hab, ami a vízen látható - vízben folldott mészkő, lehet, hogy ez a hab - pena - szlovákul, adta a hegységnek a nevét, de van más magyarázat is - pen - kelta hegy.
9. A jobb oldalon kb. 3 m az út fölött a fenyőfa mögött fehér pontot látunk, idáig ért a víz 1934 július 16-18-án. Akkor a víz a kolostor udvarát is ellepte.
10. Huta - a hely neve. Valaha Lesnická huta község volt - 1431-33-ban alapították a husziták, 6 házikóból állt. Huta - azért, mert üveget olvasztottak itt. Különben a lakosság

halászáttal, vadászattal, mezőgazdasággal foglalkozott. A falu 1967-ben szűnt meg - mikor a terület Nemzeti park lett. A Huta alatt van a szerelem forrása. A monda szerint - ha szerelmesek isznak belőle, egy éven belül lakodalom lesz.

11. Előttünk a Holica (pucér) - 824 m - ez a sziklás vidék teljesen víz nélkül van. Itt kis fantáziával 7 tetős sziklát látunk - a kővé vált szerzetesek, akiket átok ért azért, mert Isten által tiltott növényeket (gyógy) téptek a kolostor részére, ill. annak gyógyszerháza részére. A kolostort a kartuzián szerzetesek alapították 1319-ben és a 14. sz.folyamán fokozatosan kiépítették. A husziták a kolostort 1431-33-ban lerombolták. A szerzetesek szigorú regulával éltek, hallgatag rend volt, csak egyszer az évben beszélhettek egymással - Karácsony napján. Koporsókban aludtak, sírjukat előre megásták, a krédójuk: memento mori - gondolj a halálra. 1711-ben a kolostort az olasz kamalduli szerzetesek kapták, restaurálták a templomot, tornyot

építettek hozzá, átépítettek 10 szerzetes házat.

1782-ben II. József a rendet betiltotta.

Most - restaurálva - múzeum a volt kolostor.

A kolostor legnépszerűbb személyisége Cyprián fráter, orvostudománnyal foglalkozott, természettudós, alchymista, botanikus, gyógyszerész, ismerte és szedte a gyógynövényeket és orvosságokat készített belőle. Nagyon értékes herbáriumot hagyott hátra. A gyógyszerháza a 18.sz.-ban alapította.

A másik ismert személyiség Hadbavny Romuald páter, aki 1763-ban latin-szlovák szótárt állított össze és 1753-ban a bibliát szlovák nyelvre fordította.

12. Ha lecsúszunk ezeken a perejeken, a háttérben a Medve hegyet, a Három korona szélső csücskét látjuk.
13. Előttünk a Facimech hegy. A víz fölött a sziklafalon látható a lengyel sas, nem faragott, sem festett - természetes.

Ez a szikla a vízben a kobyla (kanca).
Bololdalt - Piecky, Ligarky.

14. A leglassubb része a Dunajecnek - a lusta. Ott, ahol kezdődik a „fürge” - a kis fennsíkön valaha csárda állt. Itt szokott találkozni a környékbeli uraság, mulatni, az italt stb. tutajokon hozták ide. A mulatság után az urakat goral zenével kísérték a tutajosok. Az út kiépítése után már csak turisták járták a Dunajecet tutajon. Az első ilyen turista állítólag Kinga-Kunigunda hercegnő, Boleslav lengyel herceg felesége volt, korán reggel járt ki sétálni a kolostorból.

1923-ig fát szállítottak a folyón tutajokon, azóta már csak kirándulás. Az első, aki leírta tutaj-útját - élményeit Krman Dániel utazó volt, aki 1708-ban rönkből kivájt tutajon utazott erre Varsóba, majd a svéd királyhoz, naplóját 1709-ben adta ki. A tutajok akkor főleg tavasszal jártak, amikor a folyóban hóolvadás következtében sok víz volt. Akkor alakult ki a viselet is. A kalapok (néhány tutajos viseli) kicsik, hogy ne ártogassanak a manipulációnál a bottal

(sprisa) és kemények, hogy ellenálljanak a víznek. A kalapdísz valami összeköttetésben van a tengerrel. Balti tengeri muslit ábrázoló festett alapon. Ahányszor jutott a tutajos a Balti tengerhez tutajjával, annyi muslit tűzhetett kalapjára.

1813-ban óriási árvíz nagyon megrongálta a Poprád folyót, óriási sziklákat és köveket hozott a víz, a tutaj-út ideje meghosszabbodott 2-3 hétre és veszélyessé vált. A forgalom áttért az útra - és ez volt a tutajos teherforgalom vége.

Az idős emelkezők szerint az első tutajvezető 1867-ben egy Gondek-Kasper nevezetű zamaguriai Lesnica lakosa, aki tutajokat is készített, vagyis ez a sajátos tutajozás a 18-19.sz.ban kezdődött, természetesen magánfoglalkozás volt - környékbeli falvak legmerészebb férfiai csinálták, 8 készlet volt és a turistákat a Vörös kolostortól a lengyel Sczavnica-ig szállították, vissza fiakeresek hozták, akik tehették - goral zene kísérete mellett.

1995-ban ünnepeltük a szervezett tutajozás 110 éves évfordulóját.

1945-óta a tutajosok vizsgát kötelesek tenni. Csak azok mehetnek vizsgára, akik már 2-3 évet letudtak tutajon mint gédek.

Az engedéllyel határátlépő is járt a tutajosnak Szcavnicára, a vezető tutajos külön jelvényt hordott a mellényén.

Eleinte topolya vagy fenyőfából vajt tutajok voltak, először egy széles, aztán 2,3,4 és 5 - a tutajos tehetsége szerint.

15. A legszebb szikla - Sokolica (Sólyom) - a Pieniny anyja. Fent a tetején turistákat láthatunk, a hegy turistaösvénnyel van összekötve a Tri koruny-val. Tszm.747 m, 320 m a víz szintje fölött, előtte a cukorsüveg, a további szikla a Vlčia hora (farkas hegy), közöttük vizesés, de csak eső esetében.
16. Ha most hátrafordulunk - megint láthatjunk a Medvedia horát (Medve hegyet).
17. Ez hely a Malá baňa (kis bánya) , utána Prnty - Prúdy, a leggyorsabb szakasz, szép látvány

a Sokolica másik oldalára.

18. Bal oldalon nyílás a sziklában, amely úgy néz ki, mint egy nyitott száj kilógó nyelvvel. Svjokrina gamba - az anyós szája. Megnevezés - nem azért, mert olyan nagy, de hogy állandóan nyitva van. Ezeken a helyeken különleges virág található - králik Zawadského, nagyon értékes - ezen a helyen kívül csak Szibériában található.
19. Jobb oldalon ered a 100 éves forrás. A monda szerint - aki 100 évig iszik belőle - 100 évet él. Az Aksamit barlanggal a helivágási sziklákban van összekötve. Ha a Dunajec felér az útra, a forrás mindig feljebb van. A perejek után - Baňa. Előttünk az Osobitá szikla és a Lesnica patak áttörése. Ezen az áttörésen (uton) jutunk a turistamenedékházhoz, ahol frissítő-üditő vár Önökre. Innen indul vissza az autobusz is a Vörös kolostorhoz. A folyó - Lengyelországba folyik - a határt a kikötőnél a fakerítés képezi, ma már nem aktuális, igazolvánnyal át lehet menni.